

«Κτήματα πολλά»: Η ελευθερία που δεν θέλουμε να χάσουμε

/ [Γνώμες](#)

Η συνάντηση του Χριστού με τον πλούσιο νέο είναι από τις πιο ανήσυχες περικοπές του Ευαγγελίου, γιατί δύσκολα επιτρέπει στον άνθρωπο να μείνει ικανοποιημένος με τον εαυτό του. Ο νέος δεν παρουσιάζεται ως διεφθαρμένος ή αδιάφορος για τον Θεό. Γνωρίζει τις εντολές και δηλώνει ότι τις τηρεί. Κι όμως αισθάνεται ότι κάτι του λείπει. «Τι έτι υστερώ;» ρωτά.

- *Του Πέτρου Δ. Δαμιανού (Δρ. Φιλοσοφίας – Διδακτικό Προσωπικό ΕΜΠ)*

Η απάντηση του Χριστού είναι απόλυτη: «Ει θέλεις τέλειος είναι, ύπαγε πώλησόν σου τα υπάρχοντα και δος πτωχοίς... και δεύρο ακολούθει μοι».

Δεν του λέει να δώσει ό,τι περισσεύει. Δεν του προτείνει μια πιο γενναιόδωρη εκδοχή της ίδιας ζωής. Του ζητά να αφήσει αυτό ακριβώς στο οποίο στηρίζεται. Και ο νέος «απήλθεν λυπούμενος· ην γαρ έχων κτήματα πολλά».

Τα «κτήματα πολλά» είναι κυριολεκτικά η περιουσία του. Μπορούν όμως να γίνουν για τον σύγχρονο άνθρωπο και εικόνα για όσα αγαπά τόσο πολύ, ώστε δεν μπορεί πια να φανταστεί τη ζωή του χωρίς αυτά. Όσα του προσφέρουν ασφάλεια, ευχαρίστηση, αναγνώριση, κοινωνική θέση ή την αίσθηση ότι ελέγχει τη ζωή του.

Κάθε εποχή έχει τα δικά της «κτήματα πολλά».

Στη δική μας εποχή δεν είναι μόνο τα χρήματα. Μπορεί να είναι η πολυτέλεια, η κατανάλωση, η κοινωνική εικόνα, η καριέρα, οι ατελείωτες εμπειρίες, η ανάγκη να μη στερηθούμε τίποτε, ακόμη και η αντίληψη ότι κάθε επιθυμία μας πρέπει να εκπληρώνεται επειδή αποτελεί προσωπικό μας δικαίωμα.

Τα δικαιώματα είναι απαραίτητα για την προστασία του ανθρώπου από την αυθαιρεσία και την καταπίεση. Όμως η χριστιανική ζωή θέτει μια διαφορετική ερώτηση: όχι μόνο «έχω δικαίωμα να το κάνω;», αλλά «με ωφελεί;», «τι γεννά μέσα μου;», «τι προκαλεί στον άνθρωπο δίπλα μου;».

Ο απόστολος Παύλος το λέει λιτά: «Πάντα μοι έξεστιν, αλλ' ου πάντα συμφέρει». Το ότι κάτι επιτρέπεται δεν σημαίνει ότι είναι πάντοτε καλό. Το ότι μια επιλογή είναι κοινωνικά αποδεκτή δεν απαλλάσσει τον άνθρωπο από την ανάγκη να εξετάσει τους καρπούς της.

Εδώ βρίσκεται ίσως ένας από τους μεγάλους πνευματικούς κινδύνους κάθε κοινωνίας: όχι απλώς ότι ο άνθρωπος έχει πάθη, αλλά ότι μπορεί να πάψει να τα αναγνωρίζει ως πάθη.

Ο φιλάργυρος που γνωρίζει ότι είναι φιλάργυρος μπορεί να μετανοήσει. Εκείνος όμως που έχει πειστεί ότι η προσκόλλησή του στον πλούτο είναι απλώς «το δικαίωμά του να απολαύσει όσα απέκτησε» δυσκολεύεται ακόμη και να δει ότι υπάρχει πρόβλημα. Ο άνθρωπος που βλέπει τον εγωισμό του μπορεί να ζητήσει έλεος. Εκείνος που βαφτίζει κάθε επιθυμία του «αυτοπραγμάτωση» ίσως να μην αναρωτηθεί ποτέ αν χρειάζεται να αρνηθεί κάτι από τον εαυτό του.

Και τότε η μεγαλύτερη απώλεια δεν είναι ότι δεν νικήσαμε το πάθος. Είναι ότι χάσαμε τη δυνατότητα να το ονομάσουμε πάθος.

Γι' αυτό έχει σημασία η παραβολή του Τελώνη και του Φαρισαίου. Ο Τελώνης δεν παρουσιάζεται ως άνθρωπος που έχει ήδη καθαριστεί. Στέκεται μακριά και λέει: «Ο Θεός, ιλάσθητί μοι τω αμαρτωλώ». Δεν έχει δικαιώσει τον εαυτό του. Βλέπει την ασθένειά του και ζητά έλεος.

Ο Φαρισαίος, αντίθετα, είναι ευχαριστημένος με τον εαυτό του. Δεν βλέπει πλέον

τι χρειάζεται θεραπεία, επειδή το ένα δέκατο που δίνει στους φτωχούς από τον πλούτο του, η κοινωνία του το θεωρεί αρκετό.

Αυτή η διάκριση είναι καθοριστική. Άλλο είναι να πει κάποιος: «Κύριε, έχω αυτό το πάθος και δεν μπορώ ακόμη να ελευθερωθώ από αυτό» και άλλο: «Δεν υπάρχει κανένα πάθος· αυτό που κάνω είναι αυτονόητα καλό, επειδή με ευχαριστεί χωρίς η κοινωνία μου να το απορρίπτει».

Στην πρώτη περίπτωση υπάρχει ακόμη μετάνοια. Στη δεύτερη ο άνθρωπος κινδυνεύει να κλείσει την πόρτα στη θεραπεία, επειδή θεωρεί ότι δεν χρειάζεται θεραπεία.

Γι' αυτό και το τέλος της περικοπής του πλούσιου νέου είναι τόσο σημαντικό. Οι μαθητές, ακούγοντας πόσο δύσκολη είναι η σωτηρία, ρωτούν: «Τις άρα δύναται σωθήναι;»

Και ο Χριστός απαντά: «Παρά ανθρώποις τούτο αδύνατόν εστιν, παρά δε Θεώ πάντα δυνατά».

Ανάμεσα στις δύο αυτές φράσεις χωρά ολόκληρη η αυτογνωσία του ανθρώπου.

Ο άνθρωπος μπορεί να ανακαλύψει ότι αγαπά τον πλούτο του περισσότερο απ' όσο νόμιζε. Ότι δεν θέλει να χάσει την άνεσή του. Ότι δεν μπορεί εύκολα να αρνηθεί μια επιθυμία. Ότι ακόμη και όταν βλέπει το καλό, δεν έχει πάντοτε τη δύναμη να το πράξει.

Το κρίσιμο είναι τι κάνει όταν το αντιληφθεί.

Μπορεί να αλλάξει το όνομα του πάθους για να μη χρειαστεί να αλλάξει ο ίδιος. Ή μπορεί να σταθεί μπροστά στον Θεό και να πει: «Εδώ είμαι δεμένος. Δεν μπορώ μόνος μου. Ελέησέ με».

Αυτό δεν είναι τελειότητα. Είναι όμως η αρχή της ελευθερίας.

Τα σύγχρονα «κτήματα πολλά» είναι ίσως όλα εκείνα για τα οποία δεν ανεχόμαστε ούτε καν να μας τεθεί το ερώτημα αν πρέπει να τα εγκαταλείψουμε. Μπορεί να είναι ο πλούτος, η άνεση, η κοινωνική αναγνώριση, η αδιάκοπη κατανάλωση ή η απαίτηση να ζήσουμε χωρίς θυσία.

Η χριστιανική διάκριση, όμως, δεν αρχίζει με έναν κατάλογο των παθών των άλλων. Αρχίζει με μία ερώτηση στραμμένη προς τα μέσα:

Ποια είναι τα δικά μου «κτήματα πολλά»;

Ποιο πράγμα έχω μάθει να θεωρώ τόσο αυτονόητα δικό μου, ώστε δεν θέλω ούτε ο Θεός να το αγγίξει;

Και όταν το ανακαλύψω, το Ευαγγέλιο δεν μου ζητά να προσποιηθώ ότι είμαι ήδη ελεύθερος. Μου ζητά τουλάχιστον να μην ονομάσω την αιχμαλωσία ελευθερία.

Να μη φύγω λυπούμενος.

Να μείνω μπροστά στον Χριστό και να πω:

«Κύριε, αυτά είναι τα κτήματά μου τα πολλά. Δεν μπορώ ακόμη να τα αφήσω. Κάνε Εσύ δυνατό αυτό που για μένα είναι αδύνατο».

Πηγή: pemptousia.gr